

Oglasi, priposlana listu
staju i računaju se na temelju
obitnog cijenika ili po dogovoru.

Novci za predbroju, oglašiti
šaju se napunitom ili po
ničom, poš. štationice u Beču
na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno
načiti ime, prezime i najbližu
poštu predbrojnika.

Tko list na vrijeme ne primi,
neka to javi odpravničtvu u
otvorenom pismu, za koji se
ne plaća poštarina, ako se iz-
vana napiše „Reklamacija“.

Čekovnog računa br. 847-849.
Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a ne sloga sve pokvari.“ Narodna poslovica.

Odgovorni urednik i izdavač Josip Hain. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu. (Via Chiozza 12).

Izlazi svakog četvrtka o
podac.

Netiskani dopisi se ne vraćaju
i nepodpisani ne tiskaju, a
nefankirani ne primaju.
Predplata sa poštarinom stoji
10 K u obće, na godinu
ili K 5, odn. K 2-50 na
pol godine
Izvan carevine više poštarina.
Plaća i štucnje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zao-
stali 20 h., koji u Puli, to-
izvan iste.

Uredništvo i uprava nalazi se
u Tiskari J. Krmpotić i dr. c.
(Via Sissano), kamio neka se
naslovjuju sva pisma i pred-
plata.

Na posao akademiciari!

„U sreći se ne ponesi, u nesreći ne
poniši.“ Da se previše ne ponesemo i
uzobjestimo, ne treba nam se bojati;
razlog je tomu jednostavan: što se, ne
možemo podićiti na političkom polju u
novije doba nikakvim znatnijim us-
pjehom; no da nas neuspjehi razočara-
vaju, da nam slabe volju i da nam slabe
poduzetni duh, vidimo i osjećamo. Osvrnut
ču se ovdje na jednu činjenicu u našem
životu.

Naši akademiciari imali su nekad
djačko ferijalno društvo „Napred“;
imalo je koju skupštinu, po koju zabavu,
sve rjeđe i rjeđe, dok ne ugasnu. Ne
ima ga više! Poslije pokušaste sreću bogos-
lovcima i akademiciari otoka Krko, no
početak i svršetak njihova rada bijahu
si vrlo na blizu. Lani opet skupština svega
višega djatva, sazvana na brzu ruku,
bez reda, bez priprave, samo da se to-
bože postavimo o bok talijanskim dja-
cima; koji su — mora im se priznati —
na glasu carlatani, pa bacaju svietu prahu
u oči o tobožnjjoj svojoj izobrazbi. Mi,
naivni, i sami povjеровасмо, pa odatle
ona nesretna žurba.

Nervozna žurba, da se dostigne nekog
drugog, koji je podmakao, bilo na kul-
turnom, bilo na ekonomskom ili na po-
litičkom polju, uvijek nosi sobom zle po-
sljedice, a kako je često uz nju posve-
mašnji neuspjeh, pada još niže — kao u
ovom gori spomenutom slučaju, — jer
ubija duhove. I mi imamo tu bolest
malih naroda, pa moramo nastojati, da
ju liečimo. Malo po malo, korak po korak
moramo stupati u našem životu i radu,
bez skokova, pa nam je uspjeh siguran.

Što je zlo, veće, to mu se željnije i
i življe traži lijeka, te imaju po tom ovi
neuspjehi pokušaji i ovi nedaće i neki
pozilivan uspjeh. Da, svaki akademiciar
osjeća, da nam treba zajedničkog rada.
Trebao, prijatelji, da se prenememo, da se
složimo, pa zajednički upremo, jer sramota
je za nas, da ovako stojimo prekrštenih
ruku, dok nas na sve strane čeka posao.
Iza nedaće i neuspjeha počnimo na novo
graditi, postavimo čvrste temelje zgradi,
pa se neće i ona srušiti sama od sebe;
bez vike i buke, bez demonstracija —
kao naši Talijani — treba zasukati rukave
pa na posao! Prijašnje pogriješke nek nas
uče: dosadašnji neuspjehi nek nas pod-
žiju, sadašnje zlo nek nas potiče, potreba
nek nas sili, a nada sokoli!

Kako je često dobre volje, ali se ona
utuče bilo tim, da se svu, odlučnost po-
troši na rieči i govore, bilo tim, da se
ne zna naći pravi način, da se ta volja i
osnova oživore u radu, eva me s'nešto
konkretnijim predlogom, a moji drugovi
široj Istre nek sude, pa o stvari razmi-
sljaju, tako, da jednom od osnova po-
stanu djela.

Na svakoj univerzi, gdje ima Istrana,
nek se oni organiziraju u jedan klub
(razumjeva se samo od sebe, da to
ne smije biti zapriekom, da bude član
n. pr. „Zvonimira“ u Beču itd.). Svako
10—15 dana imaju klubšvi svoj sastanak.

Tu se pretresa naš javni život (kako
imamo na žalost „N. S.“ tek kao tjednik;
te ne može sve da donasa), treba da ovaj
ili onaj član izvješuje o kom poznatijem
mu kraju, osobito o izloženim mjestima.
Uz mapu Istre tumači se ovo; zatim o
prilikama, položaju, potrebama tog kraja,
tako da članovi dobiju točnu sliku;
mnogo pak takvih sličina dat će liepu
sliku ciele zemlje i naroda. Tu se drže
predavanja: jedna za članove kluba, a
druga pučka (i jedna i druga pišu se u
posebnu, za to određenu knjigu), te bi
se tako išlo za tim, da se usavršuje na-
brzba pojedinaca i da se usposobe, da
i drugima mogu saobčiti stogod od svog
znanja. Klubovi bi ovi mogli liepe ko-
risti donesti, ako ih se pametno uredi.

Klubovi su ovi u međusobnom sa-
vezu i to ne samo po imenu, nego u ist-
tinu, za to šilju svakih 40—50 dana jedan
drugomu svoja izvješća i one knjige sa
predavanjima, koje se onda prepisu, te
čitaju, tako da ima svaki klub sva preda-
vanja drugih klubova, a članovi imaju
jednaku korist; kao da su svi klubovi na
okupu.

Početkom ferija imala bi se držati
skupština, za koju već klubovi složno sve
urede. Ova bi zgodna i najbolja preda-
vanja dala tiskati, te obavila poslove, koje
u obće spadaju na ovaku skupštinu. Tu
bi se razdijelio rad, ferijalni, važniji rad.
Manji skupovi drže sastanke; ne mora
to biti u velikom štlu, to nek budu sas-
tanci, gdje će se držati pučka predavanja
o ustavu, o izborih, o pravu i dužnosti
državljana, o izseljivanju, narodnosti itd.
U onim mjestima, gdje ima čitaonica,
moglo bi ih se na ovaj način nešto oži-
viti. Ovi pučki razgovori imali bi pobu-
diti i volju za čitanjem, a glavno bi po-
magalo bile one knjižice, koje bi se ha-
dava ili uz nisku cieniu dielile. Odpašlo bi
po tom on, što ljude od čitanja knjiga
odbija: nerazumjevanje, jer bi im se sa-
držaj prije raztumačio i razjasnio. Malo
po malo pripravljali bismo tako zemljište
za pučke knjižnice, o kojima je još sada
kod nas nemoguće govoriti. No tim radje
moramo govoriti o drugoj jednoj stvari.
Školske oblasti nam ne daju škola. „Družba“
ne može sve sama, pa nebismo li mi
mogli osnivati tečajje za analifabete? Zar
je tako malo požitrovnosti u nas? Još
jedn. Zabave, što se sad o ferijama pri-
redjuju, nek budu i dalje, no stvar bi se
dala nešto preudisiti. Trebalo bi istu za-
bavu nakon 8 dana ponoviti (uz snižene
ciene ili badava), pa dodati koji pučki
razgovor, koje predavanje. Moralo bi se
stati na put prikazivanju kojekakvih ko-
mada bez cilja i svrhe, pa bi se klubovi
moralo pobrinuti, da djačke odbore, koji
priredjuju zabave, obskrbe s valjanim i
dobrim komadima.

Širok i mnogostan, a ipak jedinstven
mogao bi biti rad ove organizacije, kako
se donekle može razabrati iz ovih glavnih
erta, koje sam ovdje naveo. Dakako, da
ovo, što je ovdje rečeno, neće biti sve
dobro, ali je rečeno s dobrom voljom i
namjerom.

Ja sam se evo prvi javio na zadnji
članak u „N. S.“ i izložio neke svoje na-
zore; nedao Bog, da budem prvi i —
zadnji.

Na noge braće!
Maknimo se, skupimo se u čvrstu
falangu bez ikakvog otezanja — jer za-
vlačenjem širi se mrtvilo sve više i više,
a tmina postaje sve gušća i gušća, pa do
malo vremena bilo bi možda već pre-
kasno. Bez rada ne ćemo se moći obra-
niti pred ždriplom, koje prieti našem na-
rodnom obštanku; ne ćemo se moći oprieti
i to ne bez naše krvnje. Stoga na posao,
savjesti, radi, obraza i poštenja radi —
na posao, — dok je doba — da nam se
nebude moglo predbaciti, da smo stali
prekrštenih ruku, dok su se drugi znojili
i trudili za spas naroda.

Istranin, pravnik.

Car neide u Rim!

Ako nas pamet ne vara, jeste nismo
nikada čuli ni čitali, da su učinjene u
kojoj prietolnici sve priprave za doček
kegaja vladara, a on da bi bio javio u
posljednji čas, da neće tamo doći. U tom
pogledu zapala je dakle čast prvenstva
talijanski narod prietolnice, drevni Rim
i talijansku kraljevsku porodicu.

Odavna bijaše službeno javljeno, da
će tečajem ovoga mjeseca posjetiti tali-
janske kraljevske supruge u Rimu ruski
car Nikolaj II. U tu svrlu učinjene su
već u Rimu od strane službenih krugova
i uprave grada Rima obsežne priprave,
kako bi se dostojno dočekalo najmoćni-
jega vladara Europe i iskrenoga prijatelja
talijanske vladajuće kuće. Car je imao
posjetiti Rim pod konac tekućega mjeseca,
a mjesto toga odkazao je zadnji čas svoj
posjet. Ta viest djelovala je porazno na
sve talijanske krugove, neizuzev ni one,
koji su tu carevu odluku prouzročili. Koji
bijaše dakle povod tomu odkazu!

Uzrok tomu valja tražiti u neuredjenih
odnosajih, koji vladaju još u više krajeva
kraljevine. Tamo dižu još uvijek visoko
glavu zloglasne družbe „Maffije“ i „Camorra“,
koje zadaju strah i trepet mnogim pre-
djelom Italije. Uz ovu rak ranu na tali-
janskom tielu imade tamo i drugih ne-
volja. Zbog obćenitog siromaštva nižih
slojeva pučanstva raste tamo kao nigdje
drugdje socijalna demokracija, koja nije
obuhvatila samo radničke slojeve, već ta-
kodjer i srednji stalaš, koji je odvisan
od velikaša i bogataša. Nijedna druga drž-
ava Evrope neima u socijalističkih re-
dovih toliko profesora, odvjetnika, liečnika,
čak i svećenika, koliko Italija. I sadašnja
vlada mora, da s njimi računava u parla-
mentu ako hoće, da ju ne sruše. Čim su
doznali kolodvođe talijanske socijalističke
stranke, da će car Nikolaj posjetiti Rim,
zaključise, da će ga neprijateljski doče-
kati, da će ga javno izlučkati i pripraviti
mu drugih neugodnosti.

Talijanska vlada, koja se oslanja na
radikalne življe u parlamentu, nije imala
toliko snage, da bi bila mogla uplivati
na te življe izvan parlamenta, da se okane

svake demonstracije proti visokomu gostu
i prijatelju vladajuće kuće. Govorilo se
dapače, da je ministar predsjednik Zanar-
delli zbog toga ponudio kralju svoju os-
tavku. Krivnja je svakako na talijanskoj
vladi, koja nije znala preprečiti socia-
lističke agitacije proti dolazku cara u Rim
i tuj ga zaštiiti od pogrda i od neprija-
teljskih demonstracija.

Ruski poslanik na talijanskom dvoru
Nelidov upričio je sporazumno sa crno-
gorским knezom Nikolom, tastom kralja
Viktora Emanuela, putovanje cara Nikolaja
u Rim. On je izvješćivao svoju vladu u
Petrogradu o svemu, što se u Rimu pri-
pravija za dolazak cara Nikolaja, pa stalno
i o tom, kako ga kane dočekati talijanski
socijalisti. Takvi izvještaji morali su stalno
djelovati neugodno na visoke krugove u
Petrogradu.

Nedavno poslala je ruska vlada pre-
dstojnika redarstva Lopuhina iz Petrograda
u Rim. Taj je valjda izvestio vladu kano
i poslanik Nelidov. Na temelju tih iz-
vješta došli su u Petrogradu do odluke,
da se odkaze carev dolazak u Rim.

Taj odkaz stoji osamljen, on je prava
politička sablazan. Težak je to udarac po
ugled Italije i za njezin politički položaj.
To uvidise odmah talijanski triezni listovi,
te zahtjevaju od vlade, da stane na put
socijalističkim agitacijam, kojima se sra-
moći kraljevinu pred čitavim svietom.

Jedino socijalistički listovi vesele se
na oko carevu odkazu, naglasjuć kako su
oni dobrom organizacijom uplivali i na
dogodjaje izvanjske politike. Njihova de-
monstracija, da je postigla svoju svrhu,
dapače još i više, jer zapriekise carev do-
lazak, a možda prouzročise i pad talijanske
vlade.

Glasila njemačke socijalističke stranke,
koja može služiti uzorom glede organiza-
cije svim drugim socijalistom Evrope, od-
suduju postupanje drugova u Italiji, koji
da su pošli preko granica pristojnosti i
dužnog gostoljublja napram gostu svoga
kralja. Vodja njemačke socijalističke stranke
i državni zastupnik Bebel odgovorio je
na upit: što bi učinili u takvom slučaju
njemački socijalisti: Oni bi mirno
pustili cara, da radi što hoće, a
njegovu prisutnost nebi ni za-
bilježili.

Eto, tako su se imali ponesti i tali-
janski socijalisti napram rusckemu vla-
daru, te bi si bili stekli više ugleda među
triezno mislećimi, a svojoj domovini bili
bi pristidili veliku sramotu i grđu diplo-
maličku sablazan.

Istarski sabor.

U Puli 19. oktobra 1903.

III. sjednica (nastavak zasjedanja
prekinutog decembra 1902.)

Prisutni: predsjednik dr. M. Cam-
pitelli, vladin zastupnik Al. Fabiani i 27
zastupnika (18 većine i 9 manjine).

Predsjednik otvori u 6 sati po
podne sjednicu, pročita previšnje pismo,
kojim je sabor sazvan, pozdravi zastup-
nike, ovjerovljuje se zapisnik posljednje
sjednice.

Predsjednik priobuđe, da su se izpričali biskupi Flapp i Nagl, što ne mogu radi posla doći na sabor, da su zastupnici Sbiša i Vidulich zamolili za dopust, da će biti tečajem zasjedanja otvoren brzojavni ured u Poreču i ponoći; da su podijeljena medju zastupnike razna izvješća, da će vladu zastupati i sada vitez Fabiani (nostro amico carissimo), koji ima uza sebe stenografa Vidučića.

Isbor odbora.

Pošto bijaše izabran financijski odbor na početku ovog zasjedanja, birati će se sada tri saborska odbora i to: školski, političko-ekonomički i poljodjeljski — i to svaki od 5 članova. U prvi odbor izbira većina sa 19 glasova (dakle i sa glasom predsjednika) zastupnike: Belli, Bennati, Costantini, Ventrella, Vareto. Saborska manjina preda 9 čistih glasovnica.

U drugi sa istim brojem glasova: Bubba, Sbiša, Ventrella, Vidulich, Vareto. Manjina kano gori. U treći: Davanzo, Marchetti, Manich, Polesini i Venier. Manjina kano i gori.

Predsjednik preporučio odborom, da se čim prije konstituiraju. Predsjednik priobuđe niz podnesaka, koji idu pojedinim odborom.

Slied: prvo čitanje zakonskih osnova o utjerivanju zemaljske potrošarine na pivo; o novom pravilniku glede umirovljenja učitelja pučkih škola; o promjeni plaće privremenih učitelja i postojećih ustanova za dopust udaje učitelja, te o preustrojenju mirovinske zaklade učitelja. Ove se osnove doznajuće financijski na školskom odboru. Predsjednik priobuđe, da će biti u budućoj sjednici na dnevnom redu čitanje predloga o proširenju zemaljske realne gimnazije u Pazinu; o prisnosti pokrajine za gradnju ceste Cres-Osor-Lošnj; o imenovanju jednog člana u Privznu komisiju za osobni davak.

Izcrpiv dnevni red, zaključiv sjednicu i uređe buduću za četvrtak u 3½ sata po podne.

Razpored djelovanja kod sudova.

Prije konca svake godine dužni su predstojnici c. k. sudova izvijestiti nadležnoj oblasti, kako da se razporedi posao kod dotičnog suda za buduću godinu, te ako predlog dotičnog predstojnika odgovara potrebi i mjestnim okolnostima, to da potvrdi nadležna oblast predlog, u protivnom slučaju naredi promjenu prema potrebama.

Osobite je važnosti kod toga, kako da se razporedi posao kod okružnih sudista, t. j. kako da se ustanovi prikladne i svrsi odgovarajuće senat. Kod toga treba osobito paziti, komu ima se povjeriti predsjedništvo senata, a komu zamjeničtvo, tim više, što po § 33. zak. 27. studenoga 1896. br. 217 određuje predsjednika senata i njihovih zamjenika treba da odobri predsjednik višega zemaljskoga suda.

Kako kod svakog poduzeća odvisi dobar uspjeh od prikladne razdiobe radnja, tako će i djelovanje sudova biti uspješnije čim je radnja bolje razdijeljena. Jedan će sudac vrlo dobro voditi razprave i znati će se u tu svrhu u kratko i dobro pripraviti, dočim drugomu nije to moguće; te individualne prednosti treba dakle upotriebiti i svakoga postaviti na mjesto njemu prikladnije, da radnja bude uspješnija i da se čim bolje postigne svrha u radnji.

Postavile kao predsjednika senata sudca, koji se ne može nego težkom i dugotrajnom radnjom pripraviti, ili onog, kojemu je priprava deseta briga, ili onog, koji ne razumi svjedoke i okrivljenike, ili takvog, koji si mora dati pojedine parbene spise tumačiti, čim je taj spis u jeziku njemu nepoznatom sastavljen, eto vam neprikladna, gubitka vremena, a osobito trpi u tim slučajevima svrha, za koju su sudovi postavljeni.

Dakako, da se kod sudca nesmije prednjavati pristanosti, ali i najmanja sumnja o tomu morala bi potaknuti nadležnu oblast, da takvom sudcu nepovjeri važnije uloge u sudstvu.

Dosađajući razpored djelovanja kod nekotjih sudova bio je posve neprikladan, dapače i protuzakonit, pa ovo vam i primjera: kod okružnog sudista u Rovinju rabi se kod više od polovice kaznenih razprava prve molbe samo i jedino hrvatski jezik; a druga polovica je većinom mješovit, t. j. svjedoci i okrivljenici go-

vore nekoji hrvatski, drugi opet talijanski, dapače često dolaze i takvi, koji ne znaju nego njemački. — Što će kod izključivo hrvatskih ili mješovitih razprava predsjednik senata, kojemu nije poznat nego talijanski jezik! (o protivnom slučaju, naima da predsjednik znađe samo hrvatski, nisam čuo govoriti!) Takvom predsjedniku treba dakako pomoći, a od tud uporaba tumača i time neizbježivi silni gubitak vremena, a napose slabo, čelito krivo vođenje razprave i kao posljedica krivo shvaćanje stvari!

Čujem već prigovor: ako današnjim silami kod okružnog sudista nije moguće sastaviti takve senat, da se potrebam udovolji, mora se ostaviti stvar, da ide tekom dosadašnjim! — Ali pitam: sad ja: jesam li sudci postavljeni za puk, ili mora se cijelo pučanstvo jedne pokrajine prilagoditi neprikladnosti, eventualno nesposobnosti dvojice ili trojice sudaca?

Ako nadležna oblast znađe i vidi, da dosadašnji razpored djelovanja neodgovara potrebam, dužnost je njezina, da to prepride, inače neće se nikad postignuti pospješnost i jednostavnost djelovanja, o kojima §§. 84 i 85 Min. nar. 5. svibnja broj 112!

Kako sam već opazio kod više od polovice kaznenih razprava u Rovinju rabi se jedino hrvatski jezik, jerbo stranke nepoznađu drugoga, pa ipak nije se ni jedna razprava vodila bez tumača i to li s toga, što predsjedniku odnosno zamjeniku senata nije poznat hrvatski jezik, ili iz razloga, što jedan ili drugi od članova senata tog jezika nije poznavao.

Čim su se pako nekoji odvjetnici pismeno obratili na predsjedništvo zahtjevajući, da se u pojedinom slučaju hrvatski razpravljiva (to se dogodilo tri ili četiri puta), morao je predsjednik odmah uporabiti § 34. navedenog zakona 27. studenoga 1896. br. 217 i promijeniti senat, samo da udovolji zahtjevu.

Zašto se nije, pod istim uvjetima, razprava vodila hrvatski, kad toga nije odvjetnik zahtjevao, to neznam, ipak ako me logična dosljednost nevara, čini mi se, da se istarski Hrvat, ako hoće svoje zakonom mu zajamčeno ustavno pravdo održati, mora se svaki put na odvjetnika obratiti i to pravdo izrično zahtjevati!

Zašto se tako sa Hrvatima u Istri postupa, tome neznam odgovoriti, ali svakako ona toliko razvikana ravnopravnost svijtu naroda u Austriji nije jošle do nas dospjela!

Da nebude dakle i dojučer godine svakojakih pritužba i prigovora, pitano na vrijeme samo i jedino to, da se s nama po zakonu postupa, da nam se dade ono, što nam po zakonu pripada, da nam sudci izravno bez tumača sude, te opažamo; da nije pravdo, da radi dvojice ili trojice neprikladnih sudaca velika većina pučanstva trpi!

Dakle fiat applicatio!

Sjećajte se „Družbe sv. Cirila i Metoda“ za Istru

Franina i Jurina.
Fr. Čujes Jurino, sada su deputati na dijete, ča ti se parā, ki će kega?
Jur. Kako to misliš?
Fr. Čeli Talijani nase, ali naši Talijano?
Jur. Oni će se kosmat a Nimac će se smijati.
Fr. Pak zaš se ne dogovore?
Fr. Zaš bi stili Talijani celu pogaču za š.
Fr. A pravica? a zakon?
Jur. Ki je jači nepita ni za pravicu ni za zakon.
Fr. A ča će njina na to duša?
Jur. Oni je valjada ninaju.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Bezsramna laž! Ovdjesoji zakutni listić „Il Messaggero“, što ne ga izdaje glasoviti „York“, nabacio se je na našu saborsku manjinu grdnom laži, koju mu moramo u bezstidno grlo natrag zatuci. On tvrdi, naima, da talijanska saborska većina ne može birati hrvatsko-slovenskih zastupnika u saborske odbore, jer da ovi neće da govore u odboriskih sjednicah inače nego li s i l a v s k i, što je bezsramna laž.

Naši su bo zastupnici, dok ih je većina birala u pojedine odbore, govorili i razpravljali izključivo talijanski, te nisu dapače ni kusali, da bi inače govorili. Ti su odbornici ne samo talijanski govorili, već dapače u ime odbora u saboru i talijanski izvijestivali. Ovu našu nepobitnu tvrdnju dokazuje i ta okolnost, što je predsjednik talijanske saborske većine povodom dogovaranja sa predsjedničtvom kluba manjine u Kopru i u Pulji zahtjevao od ovog posljednjeg, da bi članovi manjine, kad bi bili izabrani u pojedine saborske odbore, govorili u saboru o predmetu dotičnog odbora talijanski i da bi u obće govorili o predlozih odboriskih većina za razprave u saboru talijanski. Obzirom na taj zahtjev, koji prevrsuje svaku mjeru tražene popustljivosti sa strane naših zastupnika, razbiše se baš sva dogovaranja, nipošto pako radi razpravnog jezika u odboriskih sjednicah.

Tko nebi htio nama vjerovati, neka potraži brojeve trščanskih listova „Il Piccolo“ i „Gazzettino“ od mjeseca junija (okolo 24./6) 1902, gdje će naći ovo pitanje upravo ovako obrazloženo, kao što ga mi razložismo. Za to je stalno znao i delija „York“, ali njemu se hoće po starom običaju, da laže i zavarava svoje malobrojne sljedbenike.

Zar će nas i kod vojske zapostavljeti? Prijatelj našega lista iz naše okolice, koji je bio pozvan kao vojnik dne 16. o. mj. na kontrolu, tuži nam se: Na kontroli bilo nas je vojnika većinom Hrvata dne 16. o. mj. Nekli c. k. oružnik pročita nam pravilnik jedino u talijanskom jeziku i neobaziruć se na našu većinu.

Mi znamo, da je onaj oružnik onako postupao po višem nalogu, nu pitamo: je li to pravedno, jeli to zakonito? Zar nas, dotično naš jezik, moraju zapostavljati talijanskomu i vojničke oblasti, kao što ga na žalost i uzprkos državnim temeljnim zakonom zapostavljaju i civilne oblasti? Ili se hoće iz nas hrvatskih vojnika stvoriti talijanske vojnike, koji će gledati, da prvom zgodnom porilikom odmagle preko državnih granica?

Preko manjine — na dnevni red! Već od više godina prelazi talijanska saborska većina preko hrv.-slov. manjine na dnevni red i kod izbora tajnika i revizora i kod izbora saborskih odbora. Tako se dogodilo i za ovog zasjedanja.

Na početku zasjedanja mjeseca decembra 1902. izabrala je ta većina izključivo svoje tajnike i revizore, te članove ponajvažnijeg saborskog odbora, naima financijsalnog, koji broji uvijek najviše članova. Toga načela, t. j. mimolazjenja saborske manjine držala se je većina i sada kod popunjenja tih odbora u posljednjoj sjednici od prošloga ponedjeljka. Ona je birala tri odbora t. j. školski, političko-ekonomički i poljodjeljski, te je opet mimošla posve hrvatsko-slovenske zastupnike t. j. saborsku manjinu, koja sačinjava 9 zastupnika, koja predstavlja većinu pučanstva dokrajine.

Istarski sabor je jedini te vrsti, koji mimoilazi kod izbora odbora manjinu, koja sačinjava skoro jednu trećinu zastupnika. Takovo — rećina najblže što je moguće — bezobzirno postupanje sa saborskom manjinom protumačili se dade samo tim, što vladaju kod nas u Primorju u

obće, napose pako u Istri odnošaji, kojih bi se valjda i Turska sramila.

Kao što je naš narod predan na milost i nemilost talijanskoj vladajućoj svojoj od strane c. k. oblastih, tako su predani i njegovi zastupnici na milost i nemilost talijanskoj većini u zemaljskom saboru. Tako postupaju pitomci i ljubnici c. k. austrijskih oblasti!

Svega po malo iz puljsko okolice.

1. Nedavno se vršila u Pulji takozvana „kontrola“. Za pješake i mornare kao i za domobrance poslao je municijip u Pulji na sve hrvatske občine samo talijanske oglase, jer to je po talijanskom zakonu! Za monke narodnog ustanka pako slavni c. k. kapetanat njemačko-hrvatske oglase. Hrvatski tekst izpunjen je medju ostalim ovako: „da dodjete (ovo je tiskano), kod Ureda Mjesno Ognjarstva Ulica Serlio (ovo je pisano).“

Ja neznam kamo su ih zvali i gdje je to mjesto „ogjarstva“? Komenta ne činim, nego preporučujem onima, koji žele naučiti hrvatski, neka se obrate na firmu „Rossetti & Comp. Palača Nadvojvode Stjepana u Pulji.“

2. Ovih dana vidio sam seljaka iz Krnice i Muntića gdje uživa žigice „Legine“! U Krnici ih prodaje „Piero na placi“ a u Muntića Žgomba.

Ja ne zamjeram njima, jer su tako napućeni od kojeg talijanca iz Pule ili Vodnjana, ali pitam „Narodne prosvjetitelje“ ovih sela, što njim se čini?

Veće pogrde nemože biti nego viditi benevrekara sa „Leginim“ žigicam u ruci.

Preporučujem trgovcima u selima nek naruče svi žigice „Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru“ kod g. Milana Gremera na Rieci.

3. Već nekoliko brojeva „N. Stoge“ donosi vijesti iz rovinjske sudnice, iz kojih se vidi, kako je zapostavljen hrvatski jezik na tom tribunalu. Tomu se nije čuditi, jer su se ne samo tribunal, nego u obće sve oblasti u Primorju digle u tom pogledu proti nama, koliko svjetlovne toliko i duhovne. Tomu bi se moralo na kraj stati, ali ne mislimo, da će naš priprosti narod sam zahtjevati, da se poštuje njegov jezik. U prvom redu je pozvana na to narodna inteligencija, a osobito pako imali bi se zauzeti zato naši odvjetnici.

Kapetanat, sud, porezni ured i t. d. šalju u čisto hrvatska sela, poznatim hrvatskim strankam, sve oglase, pozive, naloge i t. d. samo u talijanskom jeziku. Ovdje ću izpraviti, da kapetanat ima tiskane pozive hrv. i talijanske, ali izpunjena je uvijek talijanska strana. Narod neće zahtjevati sam, oblasti neće početi, dakle . . . nek odgovori svaki sam sebi.

Rekoh, kako svjetlove tako i duhovne oblasti. Pod „milosivim“ Flappom, ne samo što se je zatrla trag hrvatskom jeziku u crkvi, nego namješta se u hrv. zapama talijanske svećenike, ili one narodne odpadnike iz Dalmacije, kojih imade već liepi broj u našoj biskupiji, osobito u puljskom kotaru. Od 137 svećenika biskupije nema ih 9 Hrvata pravih.

Ima ih nekoliko „pol miša pol tiča“, ma ljudih ne. Imena im ne spominjem, ta svaki će ih lahko poznati po djelih njihovih.

4. „Komisario forestal“ Gracalich da će sada postati c. k. „Forst-Agent“. Sada barem će biti nazad Hrvat, kako je prije obećivao. Sad se ne mora boriti za krul. A propos! Govori se, da je taj „forestal“ Gracalich najviše kriv, što je junta uzela občinsku upravu Medulincem iz ruku. Čast ti Ivane, ako je istina! Tako se ljubi domaću zemlju!

iz T
i pr
kao
sto
binc
djeci
„mu
poče
drža
djeci
jezik
lij
Tali
vats
naše
ditel
mre
je s
sret
se m
koji
je n
naše
sre
duh
koji
samo
„ir
i to
u ot
sada
sveč
s Te
čujes
svoje
utjel
janju
Puli
ured
Mun
da in
laca
razpr
valja
seca
crnoj
pljen
divlji
zavaj
lenjo
Nedo
te ne
ljuns
pred
Roču
Nago
Tri
Gj. C
je tra
odobr
2
se je
trgov
rude
sa lie
tićem,
Fereti
V
s ugo
ticu o
(Dru
Uredn
Iz Op
više d
grof V
tivanja
koju c
švedsk
seca f
pratnj

iz Tara u Vodnjan kano župe-upravitelj i prodekan; veleč. g. Robert Vitturi ide kao duh. pomoćnik iz Bala u Tar.

Talijanski liberalni listovi se vesele, što je novodolili svećenik Babudri u Labincih (Sv. Nedilja) tamošnjoj školskoj djeci i onoj iz Kastelira, koji polaze „mnogobrojni“ „Legiu“ školu povodom početka školske godine nakon sv. mise držao talijanski govor, preporučivši djeci toplo, da se bogato okoriste tim jezikom. Cemu izricati, da je govorio talijanski, ako su ono talijanska djeca? Talijanskog djeci neće valjda govoriti hrvatski! Nisu ono na žalost samo talijanska djeca, već su po ogromnoj većini djeca naše krvi, sinovi i kćerke hrvatskih roditelja, koje je „Lega“ uhvatila u svoju mrežu i za to je valjalo iztaknuti, da im je svećenik govorio talijanski!

Koji ne poznaje odnošaja u ovoj nesretnoj biskupiji, morao bi se čuditi kako se može poslati u hrvatske župe svećenike, koji ne poznaju ni riječi svoga stada, što je u očitog oprieci nesamo sa naukom naše sv. vjere, već i u odlučnoj protimbi sa propisi i zakoni. Svećenik bo, bio on duh. pomoćnik, župnik ili sam biskup, koji ne pozna jezika svojih vjernika, nije samo nevrjedan i nesposoban, već također „irregularis“.

Takvih svećenika — osobito mlađih, i to pitomaca koparskog konvikta, imade u ovoj biskupiji dosta.

Tužni narode, kada si došao u ovu sadašnju Tvoju domovinu, imao si svoje svećenike, koji su Boga častili ujedno s Tobom, Tvojim jezikom, a sada nečuješ u Tvojih crkvah niti „Očenaša“ u svojem jeziku.

Sada nemalaziš više ni u crkvah ni utjehe ni pravice!

Porečki kotar:

Noćna brzojavna služba. Za tražanja ovog zasjedanja istarskog sabora u Puli biti će c. k. postanski i brzojavni ured u Poreču otvoren danju i noćju.

Stabalca iz erarnog vrta u Poreču. Municijij u Poreču javlja posjednikom, da imade u erarnom vrta mlađih stabalaca koli voćnih: toli šumskih, koje će se razprodati za sniženu cijenu. Prijavitelj se valja za ta stabalca tetajem ovoga mjeseca. Stabalca ta jesu većinom razne vrsti crnogorice, te širokog lišća, raznih cijenjenih voćaka, divljeg kolanja i raznih divljihi voćaka.

Koparski kotar:

Javni sastanak na otvorenom obdržavalo je naše političko društvo u Dolnoj vasi, občina Roč, dne 18. t. mj. Nadošlo je naroda iz cijele občine ročke te nekoliko prijatelja iz buzetiske i boljunske občine. Predmet pogovora bio je predstojeći izbor občinskog zastupstva u Roču, te drugi naši javni odnošaji u Istri. Nagovorili su sabrano ljudstvo gg. dr. A. Trinajstić, kao predsjedatelj, te dr. G. Červar i Fran Flego. Sastanak je trajao dva sata, uz obće zanimanje i odobravanje prisutnih.

Voloski kotar:

Zaruke. Iz Rukavca pišu nam, da se je tamo na dan sv. Luke proslavilo u rodoljubnoj kući g. Vjekošlava Kinkela trgovca, posjednika i obč. savjetnika, za ruke vrlo čestite mu kćerke gene. Milke sa licenikom veleuč. g. dr. Ivanom Feretićem, članom poznate narodne obitelji Feretića iz Vrhnika.

Veseli gostovi nezaboravne sruđiti s ugodnim također koristom, sakupiv svoticu od 42 K u plemenitu narodnu svrhu. (Dru. Ivi i vriednoj Milki čestita srdačno Uredništvo.)

Švedski kralj dolazi u Opatiju. Iz Opatije nam pišu, da je tamo boravio više dana švedski vrhovni dvorski meštar grof Wrangel, koji je nakon duljeg izpitivanja uzco u najam „Villu Jeanette“, u koju da će doći na tromjesečni boravak švedski kralj Oskar. Kralj ima doći mjeseca febrara buduće godine sa velikom pratnjom u Opatiju, gdje da će ostati

okolo tri mjeseca. Za kralja i pratnju mu najmljeđe su 32 sobe.

Njemački ratni brod „Moltke“ pred Opatijom. Od tamo nam pišu, da je ovih dana doplovio njemački ratni brod „Moltke“, koji se je prije bio usidrio u riečku luci. Taj ratni brod dolazi eto po drugi put pred našu Opatiju odkada je došla na glas svjetskog ljecilišta.

Imenovanje. Ministar pravosudja imenovao je prislušnika g. Antuna Bonne pristavom kod c. kr. kotarskog suda u Podgradu.

Pitanje gradnje škole u Vodlicah, občina Materija. — Od tamo nam pišu dne 12. o. mj. Kod nas imamo pučku školu, koju je dužno polaziti okolo 160 djece što iz Vodlicah, što iz susjednih Dana. Ali što da vam rečemo o prostorišnjah za tu školu? To vam je tiesna soba u župnom stanu, k tomu vlažna i radi toga nezdrava. U takvoj sobi ne može biti pravoga napredka, pa imali mi najboljeg učitelja u pokrajini i najdarovitiju djecu.

Pred više godina počeli su naši muževi tražiti od občinskoga načelnika u Materiji, da bi se već jednom stalo zidati školsku zgradu. Odgovorilo im se je, da će se zidati čim prije, ali se našlo kakvu izpriku i tako se je stvar vukla sve do prošle godine. Te godine zaključite na občini, da će se raspisati dražbu za gradnju škole u Vodlicah.

Ali eto nove zaprieke! Sada se prenuše susjedni Danci i obratiše se na c. kr. zem. školsko vijeće prosvjedom proti gradnji škole u Vodlicah tražeć, da se novi škola sagradi na vodisko-danskoj medji — jer inače da oni nešto ništa doprinesu za gradnju iste. Kad se nebi škola sagradilo na medji, pitaju oni, da se ih odiedi od Vodica i da im se dade posebnu jednorazrednicu u Danah. Mi se nećemo puštati u prepriku sa braćom Danci dali imaju pravo ili ne, premda su odaljeni od Vodica malo više od kilometra, ali toliko smijemo reći, da će se tim pitanje gradnje škole u Vodlicah znatno otegnuti, što će biti jedino ugodno vladi i zemaljskom odboru. Dvojimo, da će školske oblasti pristati na zahtjev Danaca, da im se dade posebnu školu, jer neima propisane udaljenosti i jer je širom Istre mnoštvo kud i kamo potrebitijih škola.

Što se tiče gradnje na medji, dvojimo, da bi Vodličani ikada na to pristali, jer neima zato pravoga razloga. Oni su poslali mjeseca agusta molbu na c. kr. zemaljsko šk. vijeće, neka seveć jednom riječi pitanje, dali imadu Danci doprinasati za gradnju škole u Vodlicah ili dali će biti od Vodličana odjeljeni. Izjavise ujedno, da će radje sami sve troškove podmiriti za gradnju u Vodlicah, nego li da im Danci pomognu graditi na medji.

Zelimo dakle, da se čim prije ta molba riješi pak puklo kud puklo.

(Mi se ne uplicemo u ovaj spor Vodličana i Danaca već zelimo, da se isti riješi čim prije na obostrano zadovoljstvo. Op. Ured.)

Pomanjkanje jedno učiteljske sile na pučkoj školi u Rukavcu (občina Kastav). Od tamo primismo zadnje vrijeme pritužaba od roditelja školske djece, zbog pomanjkanja jedne učiteljske sile. Tuže nam se naime roditelji, da je ljetos na onoj pučkoj školi za preko 380 muške djece samo jedan učitelj, i to g. nadučitelj Franki. Radi toga da polaze nekoja muška djeća školu samo svaki drugi dan — a to je skoro kao ništa, ako ne i gore, jer će ono, što su prijašnjih godina naučili, sada zaboraviti, pošto se s njima ne opetuje. Od seoske djece bez pravoga nadzora teško je očekivati, da će sama doma učiti ili opetovati.

Iznasajuč ovu pritužbu na svietlo, molimo one, kojih se ovo tiče, da tomu zlu ili neredu čim prije na put stanu.

Provala tatova. U noći od 9. na 10. o. mj. provalili su tatovi u kuću posjednika Antuna Mežnara u Sobonjah — občina Podgrad. Ti nepozvani gostovi otvarali su već ormar, u kojem bijaše nešto novca, kadno ih zatekoše domaći

služkinje, koje se spremaše rano povodu — i u bjez natjeraje. Odneli nisu ništa van što su nešto oštešili ormar i ključanicu.

Glavna skupština. Gospodarske zadruge za sudbeni kotar u Podgradu, obdržavana bijaše u mnogobrojno sudjelovanje članova dne 11. o. mj. u Materiji. Nakon pozdrava podpredsjednika g. Prebilica (predsjednik bijaše zapriečen), držao je kandidat živanja g. Ček kratko ali poučno i zanimivo predavanje o gojbiti krava i telica.

Zaključeno bijaše, da će se od sada sazivati glavne skupštine u središtu kotara — u Podgradu, i da će se zamoliti vladu, da imenuje za onaj kotar posebnoga živinara. Mjesto odstupivšeg odbornika g. Ryšlavoga izabran bijaše g. Antun Mežnar. Na koncu se je izsrečalo 8 plugova, 3 brane, 20 vrećica Baltensove — elitè-riži, 10 vrećica zlate američke pšenice, te 50 zgoditaka po 100 kigr. umjetnog gnoja. Ukupno 91 zgoditak.

Lošinjski kotar:

Talijanska ženska škola u Krku. U samostanu Benediktina u Krku obstojala je dugi niz godina talijanska pučka škola za žensku djecu. Proti toj školi nisu imali naši nazovi liberalci drugog prigovora, van taj, što bijaše u rukama školskih sestara. Radi toga ukinuše tu školu znajući, da će im školske oblasti dati javnu i liberalnu žensku školu. Kako nebi! C. k. zem. školsko vijeće je predložilo a zem. odbor rado privolio, da se u Krku još ove godine otvori javnu žensku školu s talijanskim naukovnim jezikom.

Državna podpora za izložbu i nagrade za blago. Ministarstvo poljodjelstva donosilo je svotu od 1000 kruna kao podporu za obdržavanje izložbe i za nagrade za najljepše blago u Krku i Osoru.

Istine radl. Naprošeni smo iz Cresu, da izpravimo netočnu viest priobčenu u 40. broju našega lista pod naslovom „Par pačuharij iz Cresu“ i tičući se tamošnje učiteljice gdje. Luise Moratto. Izpraviti nam je naime, da ona nije rabila tamo navedenog izraza „svinja jezika“ i da je usljed toga jedan otac obitelji tomu dodao „svinja ti i tvoj Buljski rod“, jer da takvi izrazi nedolikuju ni njezinom odgoju, ni moralnom, ni građanskom niti kano odgojiteljici djece.

Ovim povodom molimo ponovno gg. dopisnike, da izbjegavaju netočno izvješćivanje i svaku bezpotrebnu pretjeranost.

Promjena svećenstva u krčkoj biskupiji. Mladomisnik veleč. g. A. Urančić ide za kapelana u Bašku; odavle polazi pop Mate Milovčić upravljati kuracijom na Unjah, odakle ide pop Ivan Oršić upravljati župu Supetarska na Rabu, a dosadašnji uprav. župe pop Josip Pavačić imenovan je kuratom u Beležu na Cresu. Odavle ide pop Petar Orlić upravljati kuracijom Miholjice (Sv. Vid), a tamošnji upravitelj pop Petar Žic se ide za kurata u Barbat na Rabu, gdje je kurat pop F. Tomašević posao u stalnu mirovinu.

Mladomisnik veleč. Antončić polazi za kapelana u Novrlju na Pagu; pop Josip Papčić odanle u Vrhnik za kapelana; pop Luka Vitezić iz Vrhnika ide kano izloženi kapelan u Polju na Dobrinjsku, a dosadašnji kapelan pop Ante Žic ide upravljati župom Lun na Pagu; pop Ivan Volarić iz Luna upravljat župu Drage Baške; pop Petar Zahija iz Drage Baške u Štivan na Cresu, gdje je dosadašnji upravitelj one kuracije veleč. pop Dinko Muškardin stalno umirovljen.

Mladomisnik veleč. Fugošić ide u Krk za koralnoga vikara i plovanskoga pomoćnika; mladomisnik Brusčić polazi u Rab za kapelana; mladomisnik Jusić istotako u Dohrnju, odakle ide kapelan Josip Paltić u Rim na daljnje nauke; napokon je mladomisnik Callegari imenovan kapelanom u Dubašnici.

Trst.

Odročena glavna skupština. Odbor političkog društva „Edinost“ javlja svojim članovom, da je odročio s važnih razloga glavnu skupštinu na 2. novembra, koja bijaše urečena za 25. o. mj.

Tajni dogovori. Pouzdana osoba iz Trsta javlja nam, da su imali prošle sriede c. k. namjestnik grof Gošić i nekoji prvaci talijanske većine na istarskom saboru tajne dogovora. Od strane talijanske bio je kolovalja dr. Bonatti. Onoga dana bijaše u

Poreču sjednica c. k. zemaljskoga školskoga vijeća za Istru, te nije istoj prisustvovao ni predsjednik toga vijeća grof Gošić, ni član Benati. Važni su morali biti ti dogovori u predvečerje otvorenja istarskoga sabora. Tko zna, neće li posljedice tih dogovora očititi i zastupnici našega naroda na istarskom saboru u Puli!

Razne primorske viesti.

Svećenička viest iz tršćanske koparske biskupije. Dosadašnji tajnik presvj. biskupa, veleč. g. Josip Ujčić pošao je na više bogoslovne nauke u zavod sv. Agustina u Beču. Veleč. g. Jakov Camažar, bivši kapelan na Opčinah, bijaše ustoličen za župnika u Koštaboni.

Razne viesti.

Važno za svećeničke djake iz Istre, Dalmacije i slovenskih pokrajina. Do sada se je držalo, da mogu samo pravnici iz gornjih zemalja polaziti hrvatsko svećenište u Zagrebu i tuj nekoje izpite polagati. Najnovija praksa uti nas, da to vriedi i za filozofe i farmaceute. Evo zašto: Službeni list dalmatinske vlade objelodanio je imenovanje g. Fr. Jakše, suplenta c. kr. pomorske škole u Dubrovniku, za privremenog učitelja na istoj školi. Mislimo, da je ovo već treći slučaj u najnovije doba, bolje rekući, počevši od ove školske godine, što je austrijska vlada imenovala učiteljima u pravom svojstvu suplente, koji su svoje filozofske nauke svršili na hrvatskom sveučilištu u Zagrebu.

Ovo imenovanje je veoma vriedno, da se spomene, i da ga svi listovi oglašaju, te pozovu sve djake filozofe iz Dalmacije i Istre osobito, a i Slovence, da odsad pohadjaju sveučilište hrvatsko, jer evu austrijska vlada bez naredbe provadja u praksi ne samo opravdanu želju, već pravo hrvatskog naroda, da njegovi sinovi Hrvati mogu polaziti hrvatsko sveučilište, da steknu nazobrazbe za uzgajanje hrvatske mladeži. Svakomu je poznato, da i za farmaceute nije bilo posebne naredbe, kojom bi se priznalo pravo, da smiju vršiti svoju službu u Cislitavi, ako u Zagrebu svrše svoju prvu nauku. Pošto je jednom bila vlada dopustila, onda je ipso facto svim bilo slobodno. Tako je djakom, koji filozofske nauke uče, sad moguće polazeње hrvatskoga sveučilišta, jer ove godine je to austrijska vlada tri put prakticirala. A to je opravdano, jer bogoslovi, a osobito filozofi nemaju drugih predmeta učiti u Zagrebu, nego li n. pr. u Beču, ako bi to pravnicima samo jedan jedini predmet imali suviše. Dapače filozofi u Zagrebu na hrvatskom jeziku i bolje mogu se pripraviti za svoje zvanje, nego na tuđih jezicah. Nadamo se, da će ove godine i u buduće od sada svi djaci i filozofi bez razlike iz Dalmacije, Istre i Slovenije pohrliti u Zagreb i pokazati svojim pristupom, da je opravdan zahtjev naših zastupnika, koji se bore, e bi Hrvati smjeli (?) učiti na hrvatskom sveučilištu. Napred braćo, uvažimo i ovu mrvicu, jer je od velike važnosti!

Z. Sutviđski.

Hvalevriedan savjet seljskoj inteligenciji. Poznati hrvatski rodoljub i osobiti prijatelj istarske sirotinje, g. dr. Božo Vinković, odvjetnik u Karlovcu, daje u riečkom „Novom Listu“ hvalevriedan savjet seljskoj inteligenciji u Hrvatskoj obzirom na rastuće siromaštvo među seljskim pučanstvom u Banovini. Pošto je na žalost i kod nas među seljskim pučanstvom isto tako žalostno gospodarsko stanje, prihodućemo i mi glavne njegove savjete, nebi li se i naša seljska inteligencija ravnala polag tih hvalevriednih savjeta. Evo što piše taj zaslužni rodoljub među ostalim:

„Našem nezdravom gospodarenju dalo bi se vrlo lahko doskočiti, kada bi kod nas bilo smisla i volje za gospodarsko udruživanje. U prvom redu mogle bi tu pomoći seljačke udruge, što davanjem zamjova na gospodarske plodine, što kupovanjem i prepodavanjem istih: Ovako i slično rade velike banke u veliko, a

tako bi mogle i seljačke udruge raditi na malo, stvarajući u sebi i konsumne udruge. Tim načinom regulirala bi se cijena poljskim plodinama u obće, što bi koristilo svim gospodarom, a preprodajom plodina koristilo bi članovom seljačkih udruga napose. Ovo bi ujedno bio jedan i našemu seljaku razumljiv dokaz o koristi seljačkih udruga.

Nadalje bi se moglo doskočiti tomu nezdravom pojavu i time, kada bi se kod nas osnivale samostalne seljačke konsumne udruge za kupovanje i preprodaju poljskih plodina, kakvih imadu svi drugi gospodarski napredniji narodi. Blagotvorne posljedice takvih institucija vidimo i kod nas kod ono par naših vinarskih udruga, koje su od neprocjenjive blagodati našim, osobito manjim vinogradarom i koristi našemu vinogradarstvu. Financiranje ovakvih konsumnih udruga bilo bi osobito lako, gdje su nam novčani zavodi puni razpoloživa novca, te željno izgledju, kako da ga smjeste. Mimogred spominjem, da je ovo također vrlo nezdrav gospodarski pojav, te će biti jedina sreća, ako bude imao za posledicu sniženje kamatujaka i veću inicijativu naših novčanih zavoda pri raznim gospodarskim i industrijalnim poduzećima. Trebalo bi stoga ovu priliku upotriebiti.

Ovoga svega mogla i morala bi se primiti naša selska inteligencija bez obzira na stališe i stranke, jer je u interesu našega puka i njegova napredka. Kada bi kod nas bila uprava kako valja, morale bi to preuzeti obćine u svoje ruke, nu, dok toga nije, treba po onoj: „uzdaj se u se i u svoje kljuse“ — da se mi sami primimo toga dobrog i nužnoga posla.

Zanimivi podatel o Londonu. O tom najvećem gradu na svijetu, koji broji do 6 milijuna stanovnika, prihoduje neki londonski statističar sljedeće zanimive podatke: Tako se u Londonu dnevno potroši 3 i pol milijuna hljebova, 2 i pol milijuna kl. mesa i 4 milijuna litara mlieka. U zimi izplati se za vozne karte dnevno 250.000, a ljeti 300.000 maraka. Duhani ima tamo također osobitu prodju tako, da se dnevno potroši do 1000 engl. funti duhana za lulu i oko 100.000 unča duhana u cigaretah; broj pak cigareta iznaša na 3 milijuna dnevno.

Gradjanji londonski predju dnevno pješice dva milijuna engl. milja, što je od prilike 83 puta oko zemlje. Novina se proda dnevno na 3 i pol milijuna komada, a u tu svrhu izdadu londonski dnevno 140.000 kruna. U razmjeru potroše londonski u jednom danu 684 kruna za sarao uredjenje kose, podvezanje kravate i stavljanja šešira na glavu.

Koji narodi dočekaju najveću starost. Do sada se je mislilo, da poprečna starost čovjeka iznosi 32 godine. Nu kako se vidi iz neke nove statistike, umiru samo Španjolci tako brzo, kod njih iznosi naime poprečna starost 32 godine 4 mjeseca. Svima je drugim evropskim narodima dosudjean dulji život. U Bavarskoj iznosi poprečna starost 36 godina, u Pruskoj i Italiji 39 godina, u Austro-Ugarskoj 39 godina i 9 mjeseci, u Francezkoj 43 godine i 6 mjeseci; zatim sledi Švicarska, gdje ljudi žive poprečno 44 godine 11 mjeseci. Najveću poprečnu starost doživljuju u Švedskoj i Norveškoj 50 godina.

Njemački jezik službeni kod brzojavno ureda u Zadru. Prijatelj nam javlja iz Trsta, da je prošloga čedna hrvatski brzojavio nekoj osobi u Zadr. Te osobe ne bijaše u Zadru il ju nemože naći, pak je c. kr. brzojavni ured u Zadru prijatelju našem brzojavno odgovorio u njemačk o m jeziku, da nemože naći naslovnika i predati mu brzojavku.

Ovoliko do znanja hrvatskim zastupnikom na saboru u Zadru.

Uhvaćen bjegunac ratno mornarice. Dne 7. o. mj. pobjegao je sa broda ratne mornarice »Arpad«, usidrenog u Šibeniku, mornar Libero Constan. Taj talijanski junak šetao se je dne 17. o. mj. po ulicah grada Trsta kano kakav lord,

ali ga brzo stignu teška ruka redarstvenog agenta, koji ga prepozna, uapsi i odvede na redarstvo. Pak na zapovjedništvo ratne mornarice. Naknadno doznajemo, da su pobjegli s ratnih brodova još dva mornara talijanske narodnosti.

Crnogorski brod u pogibelji. Dne 13. o. mj. nasukao se je crnogorski trabakul »Skodra«, kojim je zapovjedao g. Mehmed Letić, na rtu Aratak medju Olibom i Lošinjem. Upozorena na tu pogibelj pomorska vlada u Trstu posla na lice mjesta svoj parobrod »Pelagos«, koji je spasio trabakul i odvukao ga u Silbu.

Novi častulol trgovačke mornarice. Kod pomorske vlade a pred posebnom komisijom u Trstu položise ovih dana izpit kapetana duge plovitbe gg. L. Zacevich iz Lošinja, M. Buttoraz iz Trsta; U. Amodeo iz Trsta, M. Martinolich i J. Mirco-vich iz Lošinja te I. Filini iz Cresca.

Izpit poručnika položise gg. Milan Gasparović iz Crikvenice, Niko Turina iz Bakra i Branko Širola iz Trstata.

HRVATI,
kupujte svi papir za pušenje
Družbe sv. Cir. i Met.
za Istru.

Razni prinosi.
Djakačkomu pripomoćnomu društvu u Pazinu darovavše preko naše uprave:
Kraševac: 1 K. Josip A. Kraljić, Lanišće, uz poklik „doli malovriedni“ 1 K.
U Rabu sabrano K 23-20, prigodom mladice D. V. Vidovića na mzdavicu »Prosvjetli«, izrečenu po popu J. Pavačiću.
U Rukavcu na zarukama g. dr. J. Ferića sa velefriednom gospojećom Milkom Kinkela, sabrala gđjica Savka Zabija 42 K.
Ukupno K 67-20
Na račun ove god. izkazanih . . . 358-20
Sveukupno K 425-40

Za Bratorščinu hrv. ljudi u Istri priposlaše našoj upravi:
Josip A. Kraljić, Lanišće uz poklik „doli malovriedni“ K 1—
Na račun ove g. izkazanih . . . 18—
Sveukupno K 19—
Taj iznos bje odposlan u Kastav.

Družbi sv. Cirila i Metoda za Istru u Opatiji darovavše preko naše uprave:
Josip A. Kraljić, Lanišće uz poklik „doli malovriedni“ 1 K. Gregorec Janko Buzet K 3-50, sabranih u krdmi kod Frana Fabijančića. Ukupno danas . . . K 4-50
Na račun ove godine izkazano . . . 501-35
Sveukupno K 506-35

Književne viesti.
„Talija“, zbirka gledaliških iger. Urejuje Fran Govekar. Izdaje Goriška tiskarna (A. Gabršček) u Gorici. Cena tiskru 40 vinarjev.
Poduzetna i patrijotična »Goriška tiskarna« osnovala je novo poduzeće, koje će osobito dobro doći našim čitaonicama, pjevačkim i inim društvima, koja priredjuju zabave sa diletantskim predstavama. Pod naslovom »Talija« izdaje šaljive igre, pripravne za male pozornice. Do sada je izašlo 12 knjižica igara sve u jednom činu, a cijena svakoj knjižici 40 helera.

Kako imamo do sada vrlo malo zgodnih hrvatskih igara za malene pozornice, preporuča se ovo poduzeće, osobito našim narodnim društvima. Jezik je slovenski, ali veoma lagak i preudesejan na hrvatski stajalo bi jako malo truda. U svim izdanjima Goriške tiskarne gledamo posebice u tom obziru brata blizanca hrvatskomu našem jeziku.

Samo bi se Goriškoj tiskarni preporučilo, da nam se čini, te bi zgodnije bilo, kada bi »Talija« izdavalna uza godišnju predplat. Tako bi njoj barma društva bili stalni naručnici, njima bo toga više puta treba, da imadu pri ruci zgodnih igara.

Osim »Talije« izdaje Goriška tiskarna »Slovensku knjižnicu« u mjesječnim svezcima uz godišnju cijenu od K 3-60 h, koje je dosad izašlo 120 svezaka izabranih djela znamenitih slavenskih pisaca. Nadalje: Knjižnicu za mladinu, Salonsku knjižnicu, Svjetovnu knjižnicu, Vence slovenskih povesti, razne novine i mnogo toga.

Mali dobrotvor, hrvatski omladinski list sa slikama, koji daje svake godine stanoviti prinos učiteljskomu konviktu u Zagrebu i društvu »Dobrotvor«, stupio je od 1. rujna 1903. u IX godište. Izlazi 1. dan svakoga školskoga mjeseca. Stoji na godinu samo 60 filira, a za poštu 20 filira više.

Do sada si je taj list »stekao« zbog svoje jeftinoće, biranoga sadržaja i veoma plemenite svrhe mnogo prijatelja i predplatnika, te ga stoga i ove godine preporučamo svakomu za što izdašnju predplatu, koja se šalje »uredničtvu« »Maloga dobrotvora«, Zagreb, Palmotičeva ulica br. 39 1. kat.

Listnica uredništva i uprave.
Gospodinu dopisniku — Cres: Dopis izostao za buduću broj zbog preobilnosti gradiva. Živili!

Gospodarska Sveza za Istru,
registrana zadruga na ograničeno jamčenje u Puli.

Zakon od 10. junija 1903. o reviziji tečevnih i gospodarskih zadruga i drugih društava, drž. zak. l. b. 133, stupio je sa 11. augusta t. g. u kriepost. Usljed toga zakona mora se podvrći svaka posujilnica ili zadruga reviziji po kakvoj »Svezi« ili pokrajinskom odboru, inače bi revizije obavljala vlada po svojih organih. Ovih dana dobile su sve posujilnice i ine zadruge okružnicu od c. k. okružnog suda u Rovinju, kojom jih pozivlje, da jave, »da li će se podvrgavati reviziji koje »Sveze« ili ne.

Nijedna posujilnica ili zadruga neće se dakle moći odtegnuti reviziji koje »Sveze«, ako ne revidira Sveza, revidirati će revizor c. kr. vlade.

Na poziv, koji su dobile članice »Gospodarske Sveze za Istru«, od c. kr. okružnog suda u Rovinju neka za sada ništa neodgovore. Prije nego li isteće rok za odgovor »Gospodarska Sveza za Istru«, savjetovati će svim jednak postupak, prema kojemu biti će i odgovor c. kr. tribunalu u Rovinju, dotično u Trstu. Molimo sve naše posujilnice i druge zadruge, da se ovog našeg savjeta bezuvjetno drže, jer je pitanje mnoge važnije, nego li bi se na prvi mah činilo.

Pula, 21. oktobra 1903.
Predsjedništvo
Gospodarske Sveze za Istru.

Dopisnica uprave.

U ime predplate priposlaše do 14. oktobra t. g. i to:

Do 31. decembra 1903.
Pindulić kanonik Dinko, Barban (2 br.) Opašić Mate, Mečari. Milanović Franjo, Motovun. Štufanić Tontić Martin, Baderna. Petrak Josip, Rukavac. Jurčić Viktor, Lošinj. Pertot dr. Just (do 30.10.1903.). Just Adolf, Opatija. Iskra Ante, Baderna. Gregorović Ante, Gredselo. Slavić Ivan, Zamet. Glavarstvo obćine, Baška. Valjalo Nikola, Ropenka (do 31.3.1904.). Lupečina Antun, Bratelići. I. K. 18 Trst. Lakoseljac Mihovil, Novaki. Tamburaško društvo »Sloga«, Zamet. Hrv. kat. akad. društvo »Hrvatska«, Beč (poštarinu).

Na oglas »Kapljice sv. Marka« gornjogradske ljekarne u Zagrebu, upozorujemo ovim cijenene čitatelje »Naše Sloga« preporučujući nabavu onim, kojim to zdravstveni razlozi zahtjevaju.

Upozorujemo čitatelje na oglas Jurisčićeve ljekarne u Pakracu.

Prvo slovensko skladište pokućstva!

ANTONA ČERNIGOJ
TRST
Via di Piazza vecchia 1, u kući Marezi, podružnica stolarske zadruge u Gorici.

Skladišta u Solkanu - Trstu.

Tvornica sa strojevnim obratom.

Svaka je konkurencija nemoguća, jer je pokućstvo iz prve ruke.

Brijač i fotograf!

Podpisani najuljudnije poznanja slavnom obćinstvu grada Pazina i okolice, da je otvorio u kući Ivana Ujčića br. 268 u Pazinu brijački i fotografski obrt te se usljed toga sl. obćinstvu grada Pazina i okolice najtoplije preporuča

Sa večestovanjem
Vjekoslav Klein
brijač i fotograf.

Kapljice sv. Marka, ZAGREB, Gornji grad. Markov trg.

Kapljice sv. Marka.
Ove glasovite i nenadkriljive kapljice sv. Marka upotrebljavaju se za vauzku i unutarnju porabu. Osobito odstranjuju trganje i kalanje po koših, nogah i rukah, te liječe svaku glavobolju. One nedostizno spasonosno djeluju kod bolesti želudca, ublažuju kašar, umanju izlaccivanje, otklanjaju naduhavanje, boli i grčeve, pospješuju bolju probavu, čiste krv i crieva. Progone valike i male glijeh, te sve bolesti od gluhah dolazće. Djeluju izvrsno proti brzapavosti i promuklosti. Liječe sve bolesti jetrah i sluzene te koliku i trganje u želudcu. Progone svaku groznicu i sve bolesti od groznice dolazće. Najbolje je sredstvo proti matericli i madronu, pa zato nesmiju manjkati u nijednoj gradjaoskoj ili seljačkoj kući. Dobiva se samo: **Gradska ljekarna, Zagreb.** Stoga se neka točno naruče pod naslovom: **Gradska ljekarna, Zagreb, Markov trg broj 29, pokraj crkve sv. Marka.** — Novac neka se šalje napred ili pouzdom. — Manje od jednog tuceta (12 bočica) se ne šalje. — Cijena je sljedeća i to franko na svaku poštu: 1 tucet (12 boč.) 4 K, 2 tuceta (24 boč.) 8 K, 3 tuceta (36 boč.) 11 K, 4 tuceta (48 boč.) 14 K, 5 tuceta (60 boč.) 17 K. — Posljednjem tucetu i tucetu priznanica, da li uže moguće ovdje tiskati, zato navadjam samo imena neke gg., koja su sa osobitim uspjehom potrebijavali **Kapljice sv. Marka** te podpunoma ozdravile: Iv. Barunčić, učitelj; Janko Kisil, kr. nadlugar; Stj. Borečić, zupnik; Ilija Manić, opančar; Salja Vukelić, šilac; Jože Seljančić, seljak itd. itd.

Gradska ljekarna, Zagreb.
Markov trg broj 29, pokraj crkve sv. Marka.

Kapljice sv. Marka, ZAGREB, Gornji grad. Markov trg.

Istarska Posujilnica u Puli.
Prima zadrugare, koji uplaćuju zadrughih dielova jedan ili više po kruna 20; ako i nije član, te plaća od istoga 4% kamata čisto bez ikakvog odbitka.
Prima novac na štednju od svakoga, do 100 K bez predhodnog odkaza, iznose do 400 K uz odkar od 8 dana, iznose do 1000 K uz odkar od 14 dana a tako i veće iznosne ako se nije kod ulozenja suglasno ustanovio veći ili manji rok za odkaz.
Zajmovo (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.
Uredovni sati svaki dan od 9-12 sati pr. pi. i 3-7 sati po podne; u nedjelju i blagdane osim julija i augusta mjeseca od 9-12 prije podne.
Društvena pisarna oblagajna nalazi se u Via Giulia br. 5, prizemno lijevo, gdje se dobivaju pobliže informacije.
Ravnateljstvo.